

หลักการเตรียมความพร้อมในการกล่าวสุนทรพจน์ภาษาอังกฤษในที่ชุมชน

ผ.ศ.ปิยนารถ พิทักษ์พรหม*

หลักการเตรียมความพร้อมในการกล่าวสุนทรพจน์ภาษาอังกฤษในที่ชุมชนหรือที่สาธารณะที่จะกล่าวนี้ ประยุกต์มาจากหลักการและแนวทางการได้สาระวาทีภาษาอังกฤษสากล ซึ่ง Chulalongkorn University Debating Society ได้นำมาเผยแพร่ขยายผลในประเทศไทยตั้งแต่ปีค.ศ.1995 สามารถใช้เป็นแนวทางการเตรียมความพร้อมเบื้องต้นในการกล่าวสุนทรพจน์ในที่สาธารณะทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ทั้งในงานพิธีการและการแข่งขัน ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ ได้ให้ความสนใจและจัดการแข่งขันระดับนานาชาติร่วมกับ English Speaking Union Thailand เป็นเวลา 13 ปี ณ วันนี้ แม้จะยังห่างไกลจากความตื่นตัวในวงการการแข่งขันการได้สาระวาทีและกล่าวสุนทรพจน์ภาษาอังกฤษและภาษาแม่ในประเทศอาเซียนเพื่อนบ้าน อาทิ สิงคโปร์ มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ และอินโดนีเซีย แต่ก็ยังล้าหน้าประเทศลาว พม่า เขมร เวียดนาม และบรูไน และเป็นกิจกรรมซึ่งกระทรวงศึกษาเล็งเห็นความสำคัญ เริ่มจัดกิจกรรมอบรมแข่งขันในระดับภูมิภาค และระดับประเทศมากขึ้น

สุนทรพจน์ที่ดีควรนำเสนอข้อคิดใหม่ๆ โน้มน้าวจิตใจผู้ฟังให้เกิดความหรรษาหรือพอใจ คล้อยตาม และกระตุ้นให้เกิดแรงบันดาลใจ รู้สึกร่วมในความคิดสร้างสรรค์ การเตรียมความพร้อมในการกล่าวสุนทรพจน์ในที่สาธารณะเบื้องต้นในบทความนี้มี 4 ประการ คือ การเตรียมเนื้อหา (Matter) วิธีการนำเสนอ (Method) ภาษาลีลาการนำเสนอ (Manner) ซึ่งวงการได้สาระวาทีเรียกว่าเป็นองค์ประกอบหลักง่ายๆ ว่า 3 M's โดยจะเน้นที่การเตรียมเนื้อหา ซึ่งเป็นแก่นสำคัญของสุนทรพจน์ประการสุดท้าย คือ การเตรียมคำถาม - คำตอบ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการเผยตัวตน ศักยภาพ และความสามารถของผู้พูดของการแข่งขันการกล่าวสุนทรพจน์สากล

1. การเตรียมเนื้อหา (Matter)

สุนทรพจน์ที่ดีดึงดูดใจผู้ฟัง ต้องน่าสนใจ มีตรรกะ และสัมพันธ์เกี่ยวข้อง

น่าสนใจ (Interesting) คือ มีสาระ เป็นความคิดใหม่ เป็นจินตนาการ เป็นประสบการณ์ เป็นข้อเสนอแนะ หรือเป็นแง่คิดของการแปรถ้อยคำของหัวข้อหลัก (Theme) ที่การแข่งขันกำหนด ด้วยมุมมองที่แตกต่างของผู้นำเสนอ พร้อมข้อเท็จจริงตัวอย่างน่าสนใจ ทันทต่อเหตุการณ์และสถานการณ์โลก

มีตรรกะ (Logic) คือการตีความ การวิเคราะห์ประเด็น ข้อเท็จจริง ค่านิยม หรือความคิดและสาระต่างๆ ที่นำเสนอ จะด้วยการแจกแจงเหตุผลและผล การเปรียบเทียบความเหมือนหรือต่าง การบรรยายการจำกัดความ การจำแนก การจัดประเภท การกำหนดเงื่อนไข หรือการเสนอความคิดนอกกรอบ จะต้องอยู่บนพื้นฐานของเหตุผลที่ยอมรับได้ และมีการพัฒนาข้อมูลสนับสนุนกระจำเพียงพอ

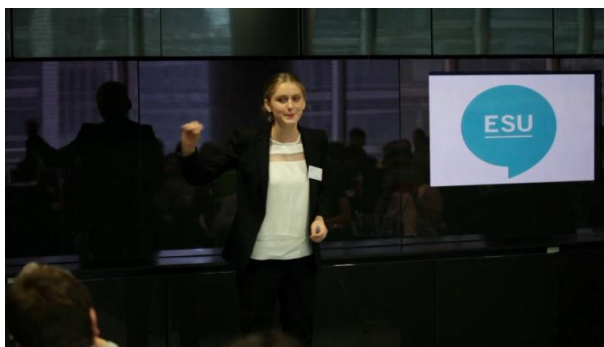
มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้อง (Relevance) กับหัวข้อหลัก (Theme) ของการแข่งขันหรือพิธีการนั้นๆ กล่าวคือ การแปรคำในหัวข้อหลัก ซึ่งจะเป็นสิ่งกำหนดแนวหลักหรือแนวทางในการนำเสนอความคิดรวบยอดของสุนทรพจน์นั้น ต้องตรงประเด็น และครอบคลุมถ้อยคำทั้งหมดของหัวข้อหลัก อีกทั้ง เหตุผล ข้อเท็จจริง กรณีศึกษา ตัวอย่าง ตลอดจนการวิเคราะห์ การพัฒนา ขยายความสาระทั้งหมด ต้องสัมพันธ์เกี่ยวข้อง มีเอกภาพ และสะท้อนความคิดรวบยอดของสุนทรพจน์ตามประเด็นหัวข้อหลัก

จุดอ่อนสำคัญของเยาวชนทั้งไทยและอาเซียนที่พบในช่วง 20 ปีของการเป็นประธานกรรมการและกรรมการตัดสินในวงการการแข่งขันการกล่าวสุนทรพจน์ภาษาอังกฤษระดับชาติและนานาชาติของผู้เขียน คือ การแปรหัวข้อหลักแบบหลงประเด็น หรือไม่ครอบคลุมประเด็น และการอธิบายความคิดหรือตัวอย่างออกนอกประเด็น

ตัวอย่างเช่น หัวข้อหลักของ International Public Speaking 2014 (IPSC 2014) จัดโดย English Speaking Union, London และ Thailand มีหัวข้อหลักคือ “Imagination Is More Important Than Knowledge” ชาวคนไทยบางคนนำเสนอสุนทรพจน์ในหัวข้อ “Knowledge Is More Important Than Imagination” หรือ “Knowledge Is The Stepping Stone for Imagination” ซึ่งหลงประเด็น ด้วยหัวข้อหลักนี้ต้องมีใจความว่า “จินตนาการสำคัญกว่าความรู้” หรือการแข่งขัน IPSC 2013 ในหัวข้อหลัก “Ideas Are The Greatest Weapons” เด็กไทยตั้งชื่อสุนทรพจน์ว่า “Ideas Are Important” ซึ่งไม่ครอบคลุมถ้อยคำทั้งหมด และไม่ได้พิสูจน์ว่าความคิดคืออาวุธที่ยิ่งใหญ่ที่สุดได้อย่างไร

โดยทั่วไป กติกาสากลจะกำหนดไม่ให้นำหัวข้อหลักมาเป็นชื่อของสุนทรพจน์ ฉะนั้นในการเตรียมเนื้อหา ผู้พูดต้องเริ่มจากการแปรความถ้อยคำของหัวข้อหลักให้ครบถ้อยความ แล้วถามตนเองว่าจะพูดเรื่องอะไรที่สัมพันธ์ สะท้อนและพิสูจน์หัวข้อหลัก โดยพยายามคิดหลายๆ หัวข้อ หลายๆแง่มุม จากนั้นจึงเลือกหัวข้อที่ตนสนใจมากที่สุด สามารถค้นหาข้อมูลได้ และเป็นหัวข้อที่ผู้ฟังจะสนใจ กระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลง หรือการกระทำที่สร้างสรรค์ได้ แล้วนำเสนอความคิดรวบยอดว่าจะสื่ออะไรเกี่ยวกับหัวข้อนั้น ซึ่งต้องสะท้อนและพิสูจน์หัวข้อหลัก ดังเช่นสุนทรพจน์ที่ชนะเลิศในการแข่งขัน IPSC 2014 (London) ที่ใช้ชื่อว่า “Dare To Dream” กล่าวที่ขี้ฝัน เพราะฝันทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง นำเสนอโดยนาย Jae Hyun Park นักได้สาระวาที่จากประเทศเกาหลีใต้ สะท้อนข้อคิดของ Einstein ที่ว่า “Imagination Is More Important Than Knowledge” ซึ่งเป็น Theme ของการแข่งขัน

สุนทรพจน์อีกตัวอย่างหนึ่งซึ่งสมควรชมและศึกษาเป็นต้นแบบด้วยมีจุดเด่นทั้งในแง่การแปรหัวข้อหลักแบบองค์รวมที่ตรงประเด็น การนำเสนอแนวคิดที่สะท้อนหัวข้อหลักอย่างมีประสิทธิภาพ วิธีที่กล่าวบทนำซึ่งแสดงให้เห็นถึงตรรกะในการเปรียบเทียบและเนื้อหาที่แน่นด้วยสาระความรู้ แนวคิด การยกตัวอย่างที่แหวกแนว ทันสมัย เปิดเผย และภาษา สลีลา การนำเสนอที่โดดเด่นของผู้ชนะเลิศการแข่งขัน IPSC 2013 ของ ESU, London ก็ือนางสาว Isabel Crawford จากประเทศออสเตรเลีย เธอแปรความของหัวข้อหลัก “Ideas Are The Greatest Weapons” โดยนำเสนอสุนทรพจน์เรื่อง “Feminism” (สามารถรับชมได้จากเว็บไซต์ <http://vimeo.com/68692439>)

นางสาว Isabel Crawford จากประเทศออสเตรเลีย ผู้ชนะเลิศการแข่งขัน IPSC 2013 ของ ESU, London

เมื่อกำหนดหัวข้อสุนทรพจน์จากหัวข้อหลักได้แล้ว ผู้พูดจะสามารถกำหนดทิศทางการค้นหาข้อมูลได้อย่างมีจุดมุ่งหมาย โดยควรมุ่งหาข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริง บทความ บทบรรณาธิการ สถิติ กรณีศึกษา บทวิเคราะห์ คำกล่าว ความคิด ซึ่งมีแง่มุมที่แตกต่างไปจากความคิดของตน แต่สัมพันธ์กับหัวข้อของสุนทรพจน์หรืออาจนำเสนอการวิเคราะห์ ประสพการณ์ของตนที่โดดเด่นและแตกต่างอย่างมีคุณค่ามานำเสนอ อย่างไรก็ดี น้ำหนักของเนื้อหาต้องอยู่ที่ความคิดของผู้พูด ไม่ใช่ข้อเท็จจริงหรือบทวิเคราะห์ของผู้อื่น

2. การเตรียมวิธีการนำเสนอ (Method)

วิธีการนำเสนอ คือ กระบวนการเรียบเรียง จัดลำดับ โครงสร้างของเนื้อหา แม้ผู้กล่าวสุนทรพจน์แต่ละคนจะมีวิธีการพูดของตนเองซึ่งเป็นเอกลักษณ์ การนำเสนอ โครงร่างเนื้อหาของสุนทรพจน์อย่างได้สัดส่วนจะทำให้สุนทรพจน์นั้นเข้าใจได้ง่าย มีพลัง มีประสิทธิภาพ ฉะนั้นการนำเสนอจึงต้องมีระบบ โดยการเตรียมวิธีการนำเสนอมิฉะนั้นตอนต้นนี้

เตรียมบทนำเปิดประเด็นที่น่าสนใจ (Interesting Opening) บทนำที่โดดเด่นดึงดูดความสนใจของผู้ฟัง เพื่อโยงเข้าประเด็นของหัวข้อซึ่งสะท้อนหัวข้อหลัก จะกระตุ้นให้กรรมการหรือผู้ฟังจดจำสุนทรพจน์หรือผู้กล่าวได้ โดยอาจใช้บทกวี การอุปมาอุปไมย การกล่าวถึงสถิติ ตัวเลข เหตุการณ์ กรณีศึกษา ประวัติศาสตร์เด่นดัง หรือทันสมัยระดับโลก และโยงเข้าชื่อและเนื้อหาของสุนทรพจน์ในทางปฏิบัติ ผู้เขียนอาจเขียนบทนำท้ายสุดหลังจากได้สาระและข้อมูลของสุนทรพจน์แล้ว

ตัวอย่างเช่น สุนทรพจน์เรื่อง “Mangosteen” ของ นายวรชน คุณวิทย์ จากคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งชนะเลิศการแข่งขันในหัวข้อหลัก “Moving Forward To A Better Future For Thailand”¹ โดยนายวรชน คุณวิทย์ ได้กล่าวนำด้วยการใช้อุปมาอุปไมยและสะท้อนเหตุการณ์จริง โดยนำเสนอบทนำที่สรุปเป็นใจความได้ว่า “ประเทศไทยกำลังป่วยหนัก เพราะได้บริโภคอาหารขยะเป็นเวลานาน จึงถึงเวลาที่เธอควรได้รับการเยียวยาบำบัด และสิ่งที่จะบำบัดเธอได้ไม่ใช่รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ไม่ใช่การปฏิรูปการศึกษา และไม่ใช่การทำสงครามกับประเทศอื่น แต่ ‘Mangosteen’ ที่ทางแก้นี้จะนำประเทศไทยไปข้างหน้า” เป็นความคิดที่ลึกแฉวนอกกรอบและน่าสนใจ จากนั้นผู้กล่าวจึงเปรียบว่าเมล็ดของมังคุดคือสุดยอดของอาหาร เปรียบเสมือน “Ethic” หรือคุณธรรม ฉะนั้น ทางออกของประเทศไทยที่จะก้าวหน้าได้ คือ นักการเมืองต้องมี Ethic

กำหนดจุดประสงค์และทิศทาง (Purpose and Direction) ผู้กล่าวสุนทรพจน์ควรกำหนดจุดยืนที่เป็นแนวหลักของหัวข้อเรื่องให้อย่างกระจ่าง ซึ่งอาจจะประสานกลมกลืนในส่วนของบทนำ มีการแจ้งหัวข้อหรือประเด็นที่ต้องการนำเสนอ มีตัวบ่งชี้จากประเด็นหนึ่งไปยังประเด็นหนึ่ง หรือจากข้อคิดไปสู่เหตุผล จากการวิเคราะห์ไปสู่ข้อมูล บทพิสูจน์และตัวอย่าง ตลอดจนบทย่อและบทสรุป ทำให้ผู้ฟังจับใจความได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เรียบเรียงสาระของเนื้อเรื่อง มีตรรกะและครบถ้วน (Logical and Complete Sequence of Ideas) การเรียงลำดับประเด็นความคิด เหตุผล หัวข้อสนับสนุน และตัวอย่างขยายความ ต้องสมเหตุสมผลและครบถ้วน มีการพัฒนาสาระตามทิศทางที่ตนเองกำหนด และวิเคราะห์อย่างกระจ่าง อีกทั้งมีตัวเชื่อมบ่งชี้ สาระบทย่อ และบทสรุปชัดเจน ง่ายต่อการติดตามความคิด

จัดสรรเวลาที่เหมาะสม (Good Timing) สุนทรพจน์ที่ดีต้องอยู่ในเวลาที่กำหนด และมีสัดส่วนที่เหมาะสม เวลาที่กำหนดในการกล่าวสุนทรพจน์แต่ละรายการจะเป็นแนวทางการคัดเลือก จัดสรรและแบ่งข้อมูล สาระของสุนทรพจน์นั้น

สำหรับสุนทรพจน์ 5 นาที ผู้พูดอาจเกริ่นนำ 1 นาที จากนั้นจึงโยงบทนำเข้าตัวเรื่องและประเด็นสาระหลัก ซึ่งควรใช้เวลา 3 นาทีในการนำเสนอข้อคิด เหตุผล โดยอาจนำเสนอ 2 - 3 ประเด็น แต่ละประเด็นต้องมีการอธิบาย วิเคราะห์ข้อเท็จจริง และตัวอย่าง ปริมาณของกรณีศึกษาหรือตัวอย่างขึ้นอยู่กับหัวข้อ ตัวอย่างที่ทันสมัย เป็นเหตุการณ์ร้อน ประเด็นแรงของโลกที่มีคุณภาพตัวอย่างเดียวอาจเพียงพอในการพิสูจน์โน้มน้าวจิตใจผู้ฟัง ทั้งนี้ การอธิบาย วิเคราะห์ เชื่อมโยงข้อคิด เหตุและผล และตัวอย่างที่กระจ่าง จะทำให้การเสนอความคิดรวบยอดของสุนทรพจน์มีประสิทธิภาพสูงกว่าการกล่าวอ้างลอยๆ

สุนทรพจน์ที่มีความยาว 3 นาที ผู้พูดควรใช้เวลาในการเกริ่นนำ ไม่เกิน 30 วินาที บทย่อและบทสรุปสั้นๆ 20 - 30 วินาที และควรใช้ประมาณ 1.45 - 2 นาที กับใจความหลักของบทสุนทรพจน์ นอกจากนี้ ผู้พูดต้องพูดไม่ต่ำกว่า 2 นาที และไม่เกิน 3.20 นาที สำหรับสุนทรพจน์ 5 นาที จะต้องพูดไม่ต่ำกว่า 4 นาทีและไม่เกิน 5.20 นาที สุนทรพจน์ที่มีความยาวเกินเกณฑ์ที่กำหนดจะถูกหักคะแนน

เตรียมบทย่อที่หนักแน่นและบทสรุปที่กระตุ้นความคิด (Firm Summary and Thought - Provoking Conclusion) หลังจากนำเสนอความคิด เหตุผล บทวิเคราะห์ ข้อมูล กรณีศึกษา หรือตัวอย่างอย่างกระจ่างแล้วผู้พูดควรจัดเวลาเพื่อกล่าวย่อใจความหลักและประเด็นสำคัญ จากนั้นจึงกล่าวสรุปด้วยถ้อยคำ ความคิดที่จุดประกายให้เกิดการกระทำหรือความรู้สึกร่วม

โดยสรุปแล้ว บทนำที่โดดเด่นแหวกแนวจะดึงดูดผู้ฟังให้สนใจฟังตัวเรื่องที่ชัดเจน กระจ่าง มีตรรกะ สาระ การวิเคราะห์ พัฒนา มีตัวบ่งชี้จะทำให้ผู้ฟังเข้าใจ ติดตาม และบทสรุปที่จับใจจะทำให้ผู้ฟังจดจำสุนทรพจน์ได้ดี

¹การแข่งขันรายการ Chulalongkorn University Public Speaking Contest 2010

3. การเตรียมวาทะภาษา ลีลาการนำเสนอ (Manner)

Manner เป็น M ตัวที่ 3 แก่นการพูดในที่ชุมชนในวงการการกล่าวสุนทรพจน์อาจเรียกว่า “Delivery Skills” หมายถึงรวมถึงการใช้วจนภาษา (Verbal Language) และอวจนภาษา (Non-Verbal Language) อย่างมีประสิทธิภาพในการสื่อความหมาย มีศิลปะสามารถโน้มน้าวผู้ฟังให้สนใจและคล้อยตาม แบ่งเป็นสองประเภทคือ

3.1 การนำเสนอด้วยวาจา (Oral Presentation) คือ ศิลปะการนำเสนอด้วยการใช้ถ้อยคำ และอวจนภาษาที่แสดงด้วยเสียงในการสื่อสาร “ลีลาการใช้เสียง” (Vocal Style) เป็นอาวุธที่สำคัญ มีรายละเอียดดังนี้

ความดัง (Volume) เสียงที่ผู้พูดเปล่ง ควรอยู่ในระดับที่พอเหมาะกับสถานที่ ได้ยินชัดเจน และไม่ดังหรือค่อยจนเกินไป ผู้พูดควรฝึกทั้งด้วยไมโครโฟน และปากเปล่า ความดังควรมีระดับ หลากหลายอารมณ์ สะท้อนเนื้อหา และสถานการณ์ เช่น ดังเมื่อกล่าวประเด็นร้อน เบาลงเมื่อเอ่ยสาระอ่อนไหว เป็นต้น

ระดับสูงต่ำของเสียง (Pitch) ถ้อยคำที่เปล่งเพื่อสื่อสาร ควรมีเสียงสูงต่ำ หลากหลายอารมณ์ และเนื้อหา และประสานกับความดัง เป็นหนึ่งเดียว แม้ภาษาไทยจะเป็นภาษาที่มีวรรณยุกต์ ซึ่งจะทำให้มีเสียงสูงต่ำในการนำเสนออยู่แล้ว แต่ก็ยังสามารถปรับระดับสูงต่ำของเสียงตามอารมณ์ของเนื้อหาได้ สำหรับภาษาอังกฤษ ผู้พูดควรฝึกการออกเสียงสูงต่ำให้ตรงกับหน่วยเสียงเน้น (Stress) ของแต่ละพยางค์ และจุดเน้นในประโยคเพื่อให้ได้อารมณ์ตามสาระของสุนทรพจน์

จังหวะการพูด (Pace) สุนทรพจน์ที่สามารถโน้มน้าวจิตใจจะมีจังหวะจะโคนเหมาะสม ไม่อืดอาดไม่เร็วเกินไปจนไร้เสน่ห์ ผู้กล่าวสุนทรพจน์ต้องฝึกช่วงจังหวะการพูดให้เหมาะสมกับลีลาของตน ทั้งนี้ต้องฝึกจับเวลาการพูดของตนให้อยู่ในเวลาที่กำหนด

ช่วงหยุดพูด (Pause) คือ ช่วงความเงียบระหว่างคำหรือวลี เพื่อแยกประเด็นที่นำเสนอ เพื่อดึงดูดความสนใจ ช่วงความเงียบ 1-2 วินาทีควรใช้ให้ถูกจังหวะ ได้แก่ ก่อนนำเสนอประเด็นสำคัญและก่อนคำที่ต้องการเน้น เป็นกลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพ สามารถเรียกความสนใจให้ผู้ฟังจดจ่อรอคอยสิ่งที่จะได้ยิน ช่วงหยุดพูดยังเป็นเคล็ดลับที่หยุดเพื่อให้ผู้ฟังติดตามและคิดตาม ไม่ใช่ช่วงความเงียบอันเกิดจากผู้พูดจำถ้อยคำที่จะกล่าวไม่ได้

น้ำเสียง (Tone) คุณภาพของเสียงที่เปล่งออกมาด้วยอารมณ์ที่หลากหลายจะต้องประสานกับความดัง และเสียงสูงต่ำ เพื่อให้เข้ากับสาระที่เร้าร้อน สงบ เศร้าสร้อย กร้าวแกร่ง หรือนุ่มนวลตามความหมายของถ้อยคำในสาระของสุนทรพจน์ที่นำเสนอ

ความหลากหลายในลีลาของเสียง (Vocal Variety) การกล่าวสุนทรพจน์ต้องคล่องแคล่ว ราบรื่น สดใส มีสีสัน สื่อความจริงใจ และเป็นมิตร เขาชนไทยหลายคนเข้าใจผิด โดยคิดว่าการกล่าวสุนทรพจน์เป็นเช่นเดียวกับการเล่นละคร ซึ่งไม่ถูกต้อง สุนทรพจน์ที่ดีไม่ใช่การท่องจำ แต่จะนำเสนอด้วยลีลาที่มีสีสัน มีพลัง มีอารมณ์ มีความหลากหลาย แต่เป็นธรรมชาติ ไม่เสแสร้ง

การออกเสียงถูกต้องและชัดถ้อยชัดคำ (Correct Pronunciation and Enunciation) สุนทรพจน์ที่ดี ต้องชัดเจนทุกถ้อยคำ และถูกต้อง ผู้พูดต้องฝึกออกเสียงพยัญชนะต้น ตัวควบกล้ำ ตัวสะกด สระ เสียงเน้น (Stress) วลี และประโยคอย่างถูกต้อง จะทำให้สุนทรพจน์ไพเราะ และสามารถสื่อความหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ความมั่นใจและความเชื่อมั่น (Confidence and Authority) ผู้กล่าวสุนทรพจน์ที่มีความมั่นใจในตนเอง และเชื่อมั่นในสิ่งที่ตนพูด จะสามารถสื่อความหมายได้อย่างมีพลัง ทำให้ผู้ฟังรับประเด็นความคิดได้อย่างมีประสิทธิภาพ และต้องไม่แสดงอาการหึงงาหรือเป็นกันเองจนเกินไป

การใช้ภาษา (Use of Language) การกล่าวสุนทรพจน์เป็นการนำเสนอความคิดของตนที่มีต่อหัวข้อหลัก (Theme) ในที่สาธารณะ ภาษาที่ใช้จึงต้องเป็นภาษาทางการ แม้วิธีการพูดควรเป็นธรรมชาติด้วยลีลาแบบการสนทนาเล่าเรื่อง การใช้ภาษา ถ้อยคำ รูปแบบ โครงสร้างประโยค เป็นเรื่องละเอียด และมีแนวทางนำไปปฏิบัติได้ ผู้เขียนจึงใคร่ขอแนะนำแนวทางในการใช้ภาษาในการกล่าวสุนทรพจน์ภาษาอังกฤษ พร้อมคำอธิบายและตัวอย่างจากงานวิจัยประกอบอย่างละเอียด เพื่อความกระจ่างและการนำไปประยุกต์ ในบทความไตรมาศหน้า

3.2 การนำเสนอด้วยอากัปกิริยา ลีลาท่าทาง (Visual Presentation) คือ อวจนภาษาเพื่อสื่อความหมาย เป็นกลยุทธ์ที่ทำให้การกล่าวสุนทรพจน์มีประสิทธิภาพ หมายรวมถึง

การใช้สายตา (Eye Contact) ซึ่งเป็นการใช้ภาษาที่สาคัญที่สุด ผู้พูดต้องสบตาผู้ฟัง โดยเฉพาะกรรมการตัดสินทุกคนอย่างเต็มตา เพื่อแสดงความเคารพ จริงใจ มั่นใจและเชื่อในสิ่งที่ตนพูดเพื่อดึงดูดใจผู้ฟัง สายตาต้องสอดคล้องกับการแสดงสีหน้า (**Facial Expression**) ซึ่งต้องสะท้อนความรู้สึก อารมณ์ ตามเนื้อหาและสาระที่นำเสนอ สายตาอาจแข็งกร้าว เร่าร้อน สีหน้าจริงจัง เมื่อต้องการการเปลี่ยนแปลงแก้ไข สายตาอ่อนโยน พร้อมใบหน้าที่มีรอยยิ้ม เมื่อพูดถึงเรื่องนุ่มนวล บริสุทธิ์ หรือรอยยิ้มเชิงคำหยาบ เมื่อกล่าวถึงข้อบกพร่อง จุดอ่อนของระบบ เป็นต้น

การใช้ลีลาท่าทาง (Gestures) การเคลื่อนไหวของผู้พูดอย่างธรรมชาติเพื่อสื่อความในสิ่งที่กำลังนำเสนออย่างพอเหมาะ เป็นกลยุทธ์ที่สำคัญช่วยให้สุนทรพจน์มีพลังและมีน้ำหนัก อาทิ **การใช้ลีลามือ (Hand Gesture)** ประกอบคำพูดเพื่อโน้มน้าวจิตใจ เช่น การหงายมือหนึ่งหรือทั้งสอง ยกเสมอ และยื่นออกข้างลำตัว เพื่อแสดงความจริงใจ ความบริสุทธิ์ใจ การยกนิ้วชี้และนิ้วกลาง 2 นิ้วเพื่อแสดงว่ามี 2 ประเด็นที่ต้องการกล่าวถึง หรือการกำหมัด ยกมือสูงระดับไหล่ อารมณ์กร้าว ตอกย้ำความจำเป็นและปัญหาเป็นต้น อย่างไรก็ตาม การใช้ลีลาควรตระหนักว่าท่าทางต้องเป็นธรรมชาติ มีความหมายไม่ซ้ำซาก และสอดคล้องกับอารมณ์

ท่ายืน (Stance) ผู้พูดควรตรวจสอบว่าบนเวทีที่กล่าวสุนทรพจน์นั้นมีแท่นยืนบรรยายเป็นไมโครโฟนขาตั้ง หรือพูดโดยไม่มีไมโครโฟน เพื่อเตรียมท่ายืนให้เหมาะสม สุกภาพ สง่าผ่าเผย ไม่เกร็ง คู่ผ่อนคลาย และเป็นธรรมชาติ

การเตรียมขั้นสุดท้าย เมื่อเตรียม 3 M's ครบแล้ว คือการเตรียมคำถาม – คำตอบ ในการแข่งขันระดับประเทศ คณะกรรมการจะสลับกันถามคำถาม 1 คำถาม แต่ในการแข่งขันระดับสากล อาจให้ผู้ชมมีส่วนร่วมในการถามคำถาม หลังจากคณะกรรมการถามคำถามแล้วคำถามที่ผู้ชมจะถามที่แท้จริง แยกแยะศักยภาพ ความรู้ และความสามารถของผู้พูด และเป็นส่วนสำคัญในการคัดเลือกผู้ชนะเลิศ

ผู้พูดจึงควรเตรียมคำตอบโดยการตั้งคำถามจากบทสุนทรพจน์ของตนเอง แล้วเขียนคำตอบของคำถามนั้นไว้โดยละเอียด เมื่อมีคำถามที่สัมพันธ์กับคำตอบที่เตรียมไว้ ผู้พูดจะสามารถนำมาตอบได้ทันท่วงที

สิ่งที่คณะกรรมการคาดหวังจากคำตอบของผู้กล่าวสุนทรพจน์ คือ ความเข้าใจในคำถาม และคำตอบซึ่งตรงประเด็นของคำถาม กระชับและครบถ้วน นำเสนอเนื้อหาใหม่ สัมพันธ์กับคำถามและบทสุนทรพจน์ และให้ความกระจ่างสามารถแสดงความสามารถในการใช้ภาษา และ 3 M's อยู่ในมาตรฐานเดียวกับบทสุนทรพจน์ของตนหรือดีกว่า

คำถามที่กรรมการมักถามจัดได้เป็น 4 ประเภท คือ

คำถามที่ขอความกระจ่าง (Clarification) ประเด็นใดประเด็นหนึ่งจากสุนทรพจน์ ผู้พูดจึงสามารถเตรียมตรวจสอบประเด็นในสุนทรพจน์ของตน เพื่อเตรียมวิเคราะห์หรืออธิบายเหตุผลเพิ่มเติม หากได้คำถามประเภทนี้

คำขอตัวอย่าง (Exemplification) ผู้ถามต้องการตัวอย่างบางตัวอย่างจากข้อคิด ข้ออ้าง หรือข้อเท็จจริงที่ผู้พูดกล่าว ผู้พูดสามารถเตรียมตัวโดยการตรวจสอบประเด็น คำอธิบายของตน และเตรียมค้นหาข้อมูล ซึ่งเป็นตัวอย่างที่นำสมัยของเนื้อหาสาระของบทสุนทรพจน์เพิ่มเติม

คำถามเพื่อขอเหตุผลที่ยอมรับได้ (Justification) คำถามประเภทนี้มักใช้กับบทสุนทรพจน์ที่มีบางประเด็นที่ไม่กระจ่าง ยังไม่มีการวิเคราะห์ พัฒนา หรือให้เหตุผลที่เพียงพอ ผู้พูดควรตรวจสอบประเด็นต่างๆ ของตนที่นำเสนอ และฝึกให้เหตุผล ให้คำอธิบายเพิ่มเติม

คำถามแบบสถานการณ์สมมติหรือเงื่อนไข (Hypothetical Situation) ลักษณะคำถามแบบนี้จะตั้งเงื่อนไขหรือสถานการณ์สมมติ เพื่อต้องการความคิดเห็นใหม่ การวิเคราะห์ การแก้ปัญหา ซึ่งจะสะท้อนความสามารถของผู้ตอบในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า

ในการตอบคำถาม ผู้กล่าวสุนทรพจน์ควรฟังคำถามให้กระจ่าง หากมีข้อสงสัยในคำถามสามารถทวนคำถามเพื่อขอความมั่นใจก่อนตอบ ควรกำหนดช่วงเวลาเงียบ 1 – 3 วินาที เพื่อเตรียมและเรียบเรียงข้อมูล จากนั้นจึงเริ่มตอบโดยการ

ทวนคำถาม ตอบเป็นประเด็น นำเสนอความคิดที่มีต่อคำถามซ้ำ ตามด้วยเหตุผล และการวิเคราะห์ในแง่มุมของตน และอาจจบลงด้วยตัวอย่างสั้นๆ คำตอบต้องให้เนื้อหาใหม่หรือเพิ่มเติม ไม่ใช่กล่าวซ้ำข้อมูลซ้ำกับสุนทรพจน์ของตน

โดยสรุปแล้ว การเตรียมตัวในการกล่าวสุนทรพจน์นั้น เปรียบเหมือนการมีหัวใจครบ 4 ห้อง กล่าวคือ มี 3 M's: Matter, Method และ Manner อันได้แก่ เนื้อหา วิธีการนำเสนอ และภาษาลีลาในการนำเสนอ ซึ่งมีความสำคัญเท่าๆ กัน เนื้อหาที่ดี หากไม่มีการเรียบเรียงนำเสนออย่างมีระบบ และไม่มีศิลปะในการใช้วาจาและอวัจนภาษาอย่างมีประสิทธิภาพ ก็ไม่เป็นสุนทรพจน์ที่มีพลังดึงดูดความสนใจและการตอบคำถามที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเปรียบเหมือนการกล่าวสุนทรพจน์ฉบับย่อซึ่งจะแสดงตัวตนและศักยภาพ เมื่อมีหัวใจครบทั้ง 4 ห้องแล้ว ผู้พูดจะต้องฝึกซ้อม เพื่อให้หัวใจแข็งแรง สุนทรพจน์จะเป็นธรรมชาติและมีพลัง แนวทางในการเตรียมความพร้อมนี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ในการศึกษาและในการทำงาน ผู้พูดมีสาระ มีระบบ ไพเราะและมีศิลปะย่อมได้เปรียบกว่าผู้อื่น ---

 *ผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ Go Global with English และผู้ก่อตั้ง Chulalongkorn University Debating Society และผู้เขียน “*Debate Basics in Thai and English*”

Preparation for English Public Speaking Competitions

The Chulalongkorn University Debating Society was founded in 1995. Its key founder, Asst. Prof. Piyanart Faktornngpan, has judged debates and public speaking competitions internationally as well as in Thailand in both English and Thai languages since then. In order to be well prepared for public speaking competitions using an international standard, she has provided a four-step guideline called “The 3M’s (Matter, Method and Manner) and 1 R (Response to questions)”.

Matter: the first step is to prepare the content, the key message and the substance of the speech. This should be interesting, logical, relevant to the theme and thought-provoking. **Method of Presentation:** this step involves preparing an interesting opening; a clear statement of purpose and clearly-defined direction of the speech; a logical and sequential arrangement of ideas; good timing; and a stimulating conclusion. **Manner of Presentation:** speakers should deliver their speeches using correct pronunciation and enunciation, and at an appropriate volume using natural and vocal variety of different pitches, tones, speeds, facial expressions, and hand gestures as appropriate. They should also stand in a natural and relaxed manner and make eye contact with the audience and judges. Finally, speakers have to answer questions posed by the judges. Most questions need clarification, exemplification or justification. In addition, hypothetical questions are frequently posed.